

obč. zák.). Nepominutelný dědic, který byl vyděděn bez podmínek, předepsaných v §§ 768 až 773 obč. zák., nebo byl zkrácen na čisté částce povinného dílu, má právní prostředky, uvedené v §§ 775 a násl.; a to zpravidla může žádati povinný díl (§§ 775 a 776), někdy dědický podíl (§ 777), v případě § 778 dokonce zvrácení poslední vůle. Při tom však nelze přehlédnouti ustanovení § 727 obč. zák., který jedná o případech zákonné dědické posloupnosti. Podle nich nastane dědická zákonná posloupnost, zcela nebo částečně, nezanechal-li zemřelý platně prohlášení poslední vůle, nepořídil-li v něm o celém svém jmění; nepamatoval-li náležitě na osoby, kterým byl podle zákona povinen zanechat dědický podíl; nebo jestli povolání dědicové nechtějí nebo nemohou přijmouti dědictví. Teprve uváží-li se všechny řečené zákonné předpisy, lze přikročit k výkladu druhé věty § 778 obč. zák., která zní takto: »Dostane-li bezdětný zůstavitel teprve po tom, když projevil svoji poslední vůli, nepominutelného dědice, pro něhož není učiněno žádné opatření («für den keine Vorkehrung getroffen ist»), zapraví se jen odkazy, určené pro veřejné ústavy, k odměně za vykonané služby nebo ke zbožným účelům poměrně v částce nepřevyšující jednu čtvrtinu čisté pozůstalosti, všechna ostatní ustanovení poslední vůle však pozbudou úplně moci«. Ze srovnání tohoto předpisu s ustanoveními nahoře uvedenými plyne, že zmíněného předpisu druhé věty § 778 obč. zák. (Testamentum agnatione rumpitur) lze bez výhrady užíti jen tehdy, pořídil-li zůstavitel poslední vůli o celém svém jmění [srov. Zeiller, II díl, s. 791 (1)]. Domáhá-li se však nepominutelný dědic neplatnosti poslední vůle, kterou zůstavitel pořídil pouze o části svého jmění, jest podle okolností konkrétního případu posouditi, zda lze, hledíc na celou situaci, říci, že nebylo na nepominutelného dědice pamatováno. Uváží-li se v projednávané věci, že zůstavitel po narození tohoto dítěte (24. října 1925) žil ještě téměř 12 let (zemřel 8. dubna 1937) a přes to nepokládal za potřebné svoje majetkoprávní poměry jinak upravit pro případ své smrti, jest z toho usouditi, že pro nezletilou Jiřinu P-ovou učinil opatření, a to kladné, že na ni pamatoval; neboť zůstavitel tím umožnil, že co do tří čtvrtin celé pozůstalosti nastává zákonná posloupnost, k níž jest nezl. Jiřina P. vedle své matky Štěpánky P. (§ 757 obč. zák.) povolána jako zákonná dědička. Rozhodnutí č. 11655 Sb. n. s. nelze v ostatních směrech použití na souzený spor, poněvadž v onom případě byla poslední vůle ustanovena manželka universální dědičkou.

Čís. 17509.

Uznal-li žalovaný ve smíru otcovství k nemanželskému dítěti bez prejudice pro spor a byl-li tento smír za souhlasu stran i poručenského soudu zrušen, nejde o bezpodmínečné uznání otcovství ve smyslu § 16 I. dílí novely k obč. zák.

O uznání otcovství a placení výživného jest rozhodnouti pořadem práva.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1939, Rv I 1230/39.)

Prv ý s o u d vyhověl žalobě o uznání otcovství mimo jiné též proto, že prý žalovaný uznal již dříve podle spisů P. a C. prvního soudu ve smíru, poručensky schváleném, nemanželské otcovství k žalobci. V odvolání uplatňoval žalovaný mimo jiné zmatečnost rozsudku prvního soudu, kterou spatřoval v tom, že otcovství uznal a že se nezdráhal platiti výživné. Mělo prý tudíž býti usnesení poručenského soudu udělující zmocnění k žalobě doručeno i jemu, nebo již před tím uzavřel smír a uznal otcovství k dítěti, a když byl zrušen exekuční titul z tohoto smíru plynoucí, nebylo zrušeno uznání otcovství a stačilo alimenty vyměřiti usnesením, takže pořad práva byl vyloučen. O d v o l a c í s o u d nevyhověl odvolání. D ů v o d y: Kdo výslovně uznal před poručenským soudem, že je nemanželským otcem dítěte, jest tímto uznáním vázán, i když napotom odvolal uznání otcovství a lze na něm se domáhati placení výživného v nesporném řízení. Podle § 16 novely I. k obč. zák. má býti výživné stanoveno v nesporném řízení, bylo-li otcovství výslovně uznáno. Z poručenských spisů vyplývá, že žalovaný otcovství k dítěti vůbec neuznal, ač doznal, že s nemanželskou matkou v době kritické tělesně obcoval; ze spisů soud zjišťuje, že byl původně uzavřen smír, kde žalovaný bez prejudice pro tento spor uznal otcovství k dítěti žalujícímu a zavázal se na úplné vyrovnaní zažalovaného nároku dítěte z nemanželského otcovství zaplatiti narovnanou částku 9.500 K; smír byl poručensky schválen, byl však stranami zrušen za souhlasu poručenského soudu dne 17. dubna 1939. Z tohoto nelze vyvozovati, že by byl žalovaný výslovně a bezpodmínečně uznával otcovství a pak snad dodatečně popíral. Také při roku 9. června 1939 pouze doznal, že s nemanželskou matkou v kritické době souložil. Proto ani poručenský soud nepotřeboval vydávati formální usnesení pro tento nedostatek výslovného doznání otcovství, jež by mělo býti i doručeno nemanželskému otci a podle něhož uloženo poručníkovi podati žalobu na splnění závazků, spojených s otcovstvím a také nemohlo býti pouhým usnesením v nesporném řízení určeno výživné pro žalující dítě; správně dovozuje žalující strana, že proti usnesení, jímž bylo dáno svolení vrchnoporučenského soudu k vedení sporu, není oprávněn k nějaké stížnosti nebo oprávněmu prostředku ten, proti němuž se vede spor, ježto zmocnění k podání žaloby je vnitřní věcí vrchnoporučenského řízení a musí býti posuzováno jen s hlediska prospěšnosti pro poručenice (Sb. n. s. č. 11639, 11464, 11635). Nelze přisvědčiti odvolatelé, že by šlo o věc rozsouzenou. Námitka smíru je pouze námitkou hmotně právní, nikoliv námitkou věci pravoplatně rozhodnuté, k níž by bylo přihlížeti z úřadu (§§ 240, 261 c. ř. s.), a o níž nutno rozhodnouti rozsudkem, ač by se strany jinak nedohodly (rozh. 1744, 2527, 9328 Sb. n. s.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolací důvod rozporu se spisy podle § 503 č. 3 c. ř. s. vytýká dovolatel proto, že prý dovolací soud nepřihlížel k obsahu spisu C 12/38 okresního soudu ve S., kde prý výslovně uznal při roku dne 29. července

1938 otcovství k nezletilé s výhradou schválení soudu vrchnoporučen-
ského bez prejudice pro předmětnou rozepři, pokud soud poručen-
ský rozepři neschválí. Tyto vývody dovolací jsou však v rozporu se spisy
jednak proto, že odvolací soud se obsahem spisu okresního soudu ve
S. výslovně a zvláště smírem tam uzavřeným obíral a dovodil, že nelze
míti za to, že by byl žalovaný výslovně a bezpodmínečně otcovství ono
uznal, jeknak i proto, že dodatek »pokud soud poručen-
ský rozepři ne-
schválí«, kterým nyní se dovolatel snaží vysvětliti obrat »bez praeju-
dice pro předmětnou rozepři« ve smíru onom uveden není, neboť zmí-
něné prohlášení žalovaného podle doslovu smíru zní: »Žalovaný bez
prejudice pro tento spor uznává otcovství k dítěti Zdence Č. narozené
dne 18. ledna 1937 z matky Emilie Č., dělnice v K.« Z omezení pak »bez
prejudice pro tento spor« usoudil odvolací soud správně, že k bezpod-
mínečnému uznání otcovství žalovaným nedošlo, a není potřebí obírat
se důsledky dovozovanými dovolatelem z názoru opačného, ať již je zdů-
razňuje k opodstatnění dovolacího důvodu rozporu se spisy neb myl-
ného právního posouzení věci, nehledíc ani k tomu, že podle obsahu
spisu P došlo ke zrušení smíru za souhlasu všech účastníků. Pokud by
ve vývodech dovolacích vrcholících v tom, že o statusovém poměru dí-
těte bylo již smírem konečně určeno a nové uplatnění tohoto určení bylo
bezdůvodným, bylo lze spatřovati opakování námítky věci rozsouzené,
dlužno z toho vycházeti, že námítka věci smírem vyrovnané je námítkou
hmotněprávní, o níž nutno rozhodnouti rozsudkem, nedohodnou-li se
strany jinak, a nikoliv námítkou věci rozsouzené, k níž by bylo nutno
přihlížeti z úřadu (srov. rozhodnutí č. 1744, 9328 Sb. n. s.).

Čís. 17510.

Zamítl-li prvý soud žalobu, ježto neuznal žalobní nárok za odůvod-
něný, druhý soud proto, že uznal po právu vzájemnou pohledávku žalo-
vaného, namítanou započtením, nejde o souhlasné rozsudky (§ 502,
odst. 3 c. ř. s.) ani o žalobní nárok ani o vzájemné pohledávce, o níž
rozhodl teprve odvolací soud. Uvedl-li prvý soud v důvodech rozsudku
zamítajícího žalobní nárok z jiného důvodu, že by žaloba musila býti
zamítnuta i vzhledem k vzájemné pohledávce žalovaného namítané za-
počtením, nerozhodl tím ještě o této vzájemné pohledávce.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1939, Rv II 427/39.)

Prv ý s o u d zamítl žalobu, domáhající se zaplacení částky ne-
přesahující hranici 7.000 K, dodav, že by žaloba musila býti zamítnuta
i vzhledem k vzájemné pohledávce žalovaného namítané započtením.
O d v o l a c í s o u d uznal žalobní nárok po právu s tím, že jest vyrovn-
nán pohledávkou žalovaného namítanou započtením.

N e j v y š š í s o u d ponechav výrok o žalobním nároku nedotčen,
uložil prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí (t. j. pokud jde o roz-
hodnutí o pohledávce namítané započtením) a v otázce, o níž jde, uvedl